

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. IV. Ecclesia Latina utitur in Sacerdotio etiam manuum impositione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

dici nequit, quia Eugenius quartus expressè docet, traditionem Evangeliorum esse materiam, id quod saltem requirit eam esse materiam partialem.

Sed contra: potest impositio manûs cum his verbis: *Accipe Spiritum sanctum &c.* esse Sacramentum essentialiter completum, estò illa impositio non sit adæquata materia; sicuti consecratio Corporis Christi est essentialiter Sacramentum Eucharistiæ, estò Corpus Christi non sit adæquata materia; & singulæ unctiões sunt probabiliter Sacramenta essentialiter completa, tamen si non sint materia adæquata. Sicuti etiam traditio calicis cum vino, & patenæ cum pane, sub hac forma verborum: *Accipe potestatem &c.* est essentialiter Sacramentum Sacerdotii, nam imprimi characterem, & per consequens, causat gratiam in subiecto disposito, estò non sit materia adæquata; nam secundum Arriagam supra n. 27. Impositio manûs cum his verbis: *Accipe Spiritum sanctum &c.* est partialis materia & imprimi partialem characterem.

Respondet Arriaga secundò: etiam dum Diaconis imponit stolam, & Dalmaticam, utitur Episcopus talibus verbis, quæ ostendunt eis tunc dari gratiam sanctificantem, cum tamen constet vestimentorum collationem in nullo Ordine esse materiam essentialem.

Sed contra: illud gratis dicitur, ut patet ex verbis Pontificalis, supra relatis, in quibus nulla fit mentio Spiritûs sancti, per quem tamen diffunditur charitas Dei, seu gratia sanctificans in cordibus eorum, qui iustificantur, sed neque traditur aliqua particularis potestas, ad quam necessaria sit gratia sanctificans.

Respondet tertio præfatus Auctor; Pontificem, cum eas omnes actiones & ceremonias eo sine faciat, ut paulò post conferat Sacramentum, iure merito per illas quasi inchoativè dicere: *Accipe Spiritum sanctum &c.* Quæ verba non tam denotant acceptionem gratiæ sanctificantis, quàm auxiliorum, quibus resistitur diabolo; ideoque ea verba habent se per modum puræ orationis, quæ pro altero obtinemus à Deo similia auxilia.

Sed contra; cur minùs hæc verba: *Accipe Spiritum sanctum*, denotent gratiam sanctificantem in Ordinatione Diaconi, quàm in Ordinatione Sacerdotis? An fortè; quia additur: *Ad robor, & ad resistendum &c.* Sed nunquid per Sacramentum Confirmationis datur gratia sanctificans ad robor, & ad resistendum &c.? Sanè gratia sanctificans, quàm maximè necessaria est ad robor, & ad resistendum tentationibus diaboli.

Denique respondet Arriaga; in Baptismo, ubi certissimum est adæquatam materiam esse abluionem, olei autem inunctionem esse puram ceremoniam; nihilominus dum inungit baptizans infantem, dicit: *Vngo te oleo salutis, ut habeas vitam æternam.* Quæ verba videntur et-

iam significare gratiam habitualem, non minùs, quàm verba Confirmationis; ergo inde nihil colligitur, quòd ea impositio manuum supra Diaconum, sit partialis saltem materia ejus Ordinis. Hæc ille.

Sed contra; quia certissimum est, adæquatam materiam Baptismi esse abluionem; ideo tamen illa verba: *Vngo te &c.* videantur significare gratiam sanctificantem; etiam certissimum est, eam ex opere operato non conferre; sed quia probabile est, si non probabilius, solam traditionem libri Evangeliorum non esse adæquatam materiam Ordinationis Diaconi; ideo etiam probabile est, si non probabilius, illa verba: *Accipe Spiritum sanctum &c.* quæ videntur significare gratiam sanctificantem; etiam eam conferre ex opere operato. Atque hæc sufficiant de Ordinatione Diaconi.

Progredior ad Ordinationem Sacerdotis, de qua dico idem, quod dixi de Ordinatione Diaconi:

CONCLUSIO IV.

Ecclesia Latina utitur in Sacerdotio etiam manuum impositione.

Duplex est hic manuum impositio. Prima describitur his verbis in Pontificali Romano: *Post hæc surgant omnes, & ordinandis coram Pontifice binis & binis successivè genuflectentibus Pontifex stans ante salsidorium suum cum mitra, & nulla oratione nulloque cantu præmissis, imponit simul utramque manum super caput cuiuslibet ordinandi successivè, nihil dicens. Idemque faciunt post eum omnes Sacerdotes, qui adjunt, quorum tres aut plures planetis vel saltem cum stolis parati, si commode fieri potest, esse debent. Hæc est prima ceremonia, quam Ecclesia adhibet in Ordinatione Sacerdotis.*

Quo facto (prosequitur Pontificali) tam Pontifex, quàm Sacerdotes, tenent manus dexteræ extensas super illos. Et Pontifex stans cum mitra dicit: *Oremus Fratres charissimi &c.* Ecce secunda ceremonia.

Sequitur tertia; Pontifex sedet acceptâ mitra, & reflectit orarium sive stolam ab humero sinistro cuiuslibet, capiens partem, quæ retro pendet, & imponens super dexterum humerum, aptat eam ante pectus in modum crucis, singulis dicens: *Accipe iugum Domini, iugum enim eius suave est & onus eius leve.*

Quarta: Postea imponit cuiuslibet successivè casulam usque ad scapulas, quam quilibet teneat super humeros complicatam; à parte anteriori dorsum dependentem, singulis dicens: *Accipe vestem Sacerdotalem, per quam charitas intelligitur; potens est enim Deus ut auget tibi charitatem & opus perfectum.*

Quinta ceremonia est unctio manuum cum oleo Cathecumenorum, dicente Pontifice: *Consecrate & sanctificare digneris Domine manus istas*

Impugnatur.

83. Alia responsio auctoris.

Impugnatur.

84. Tertia responsio.

Refutatur.

85. Ultima responsio auctoris.

Reprobatur.

86. Prima et secunda monia, quæ Ecclesia adhibet in Ordinatione Sacerdotis.

Secundæ.

87. Tertia.

Quarta.

88. Quinta.

per

per istam unktionem & nostram benedictionem: & quacumque benedixerint, benedicantur, & quacumque consecraverint, consecrentur & sanctificentur in nomine Domini nostri Iesu Christi.

Sexta. Sextam ceremoniam sic describit Pontificalis: Omnium manibus unctis & consecratis, Pontifex pollicem micæ panis tergit; tum tradit cuiuslibet successive calicem cum vino & aqua, & patenam superpositam cum hostia, & ipsi illam accipiunt inter indices & medios digitos, & cuppam calicis & patenam simul tangunt, Pontifice singulis dicente: Accipe potestatem offerre Sacrificium Deo, missasque celebrare tam pro vivis, quam pro defunctis. In nomine Domini.

39. Iste sex ceremoniarum perficiuntur antequam cantetur Evangelium. Porro Evangelio cantato, & factâ oblatione, consecratione, & communionem, sequitur secunda impositio manuum, in ordine septima ceremonia, quæ talis est: Pontifex cum mitra sedens super salsistorium ante medium altaris imponit ambas manus super capita singulorum coram eo genuflectentium, dicens cuiuslibet: Accipe Spiritum sanctum, quorum remisit peccata, remittuntur eis; & quorum retinueris, retenta sunt.

Octava. Deinde explicans casulam, quam unusquisque habet super humeros complicatam, induit illam quemlibet, singulis dicens: Stola innocentia induat te Dominus.

90. Et mox unusquisque (hæc est nona ceremonia) iterum ad Pontificem accedit; & genuflexus ponit manus suas iunctas inter manus Pontificis dicens cuiuslibet, si suus est Ordinarius: Promittis mihi & successoribus meis reverentiam & obedientiam? Et ille respondet: Promitto. Si verò Pontifex non est suus Ordinarius, dicit singulis, cum manus eorum inter suas tenet, ut præfertur. Promittis Pontifici vel Prælato, Ordinario tuo, pro tempore existenti reverentiam & obedientiam? Et ille respondet: Promitto. Tunc Pontifex tenens manus illius inter suas, osculatur unumquemque, dicens: Pax Domini sit semper tecum. Et ille respondet: Amen.

Ultima ceremonia. Denique Pontifex surgit cum mitra & baculo, & Presbyteris coram eo adhuc genuflexis benedicit, dicens voce competenti: Benedictio Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti descendat super vos; ut sicut benedicti in Ordine Sacerdotali; & offeratis placabiles hostias pro peccatis atque offensibus populi omnipotenti Deo, cui est honor & gloria per omnia secula seculorum.

91. Quæstio nunc est; quænam ex præfatis ceremoniis sint essentielles huic Ordinationi, ita ut Ordinatio aliter facta sit invalida. Equidem hodie Omnes ferè admittunt, sextam ceremoniam, id est, traditionem calicis cum vino, & patenæ cum pane, esse essentialiam, ita ut eâ, etiam per errorem omisâ, reliquis omnibus adhibitis, Ordinatio non valeat, & ordinatus nullam habeat potestatem consecrandi Corpus & Sanguinem Christi.

Probatio in promptu est; quoniam hæc traditio, cum verbis correspondentibus, Florentinum in Decreto Eugenii assignat pro materia & forma Presbyteratus dicens: Sacramentum est ordinis, cuius materia est illud, per cuius traditionem confertur Ordo, sicut Presbyteratus traditur per calicem cum vino & patena cum pane porrectionem. Et infra: Forma Sacerdotii talis est: Accipe potestatem offerendi Sacrificium in Ecclesia pro vivis & mortuis, in nomine Patris, & Filii & Spiritus sancti.

Hercule cum ea verba tam aperte significant potestatem, seu dationem & acceptionem potestatis offerendi Sacrificium, quæ oblatio est actus principalis Sacerdotii, non videtur posse negari illis verbis ratio formæ Sacramentalis, per consequens traditioni calicis cum vino, & patenæ cum pane, quæ proximè per ea determinatur, ratio materiæ Sacramentalis; præsertim cum in aliis præcedentibus ceremoniis immo & subsequenter similia verba non habentur, tam explicitè significantia potestatem sacrificandi; neque adhibeantur similia legalia realia, aded expressè repræsentantia materiæ Sacrificii.

Hinc post prædictam ceremoniam in Pontificali Ro. appellantur sæpius Presbyteri & reliqui Sacerdotes, præscribiturque, ut cum Episcopo verba consecrationis eodem momento dicant præferant, neve Presbyteri ante communionem dicant confessionem, ne detur eis oblatio, eò quòd concelebrent Pontifici sine Episcopo: ergo censet Ecclesia ipsos tunc habere potestatem consecrandi. Ergo censet illam traditionem esse materiæ essentialiam, & illa verba: Accipe potestatem &c. (similia utique verba Christi, quibus consecravit Apostolos Sacerdotes: Hoc facite in meam commemorationem) esse formam essentialiam.

Et quoniam hæc traditio, cum his verbis, aded explicitè repræsentat potestatem consecrandi, per se sufficiens est, ut sit adequata materiæ & forma. Interim quia Scripturæ, SS. Patres, & aliqua Concilia dicunt, ut Omnes fatentur, Sacerdotium confertur per manuum impositionem; hinc nonnulli putant, non tantum postremam manuum impositionem, sed etiam primam esse partialem materiæ. De reliquis ceremoniis non movetur quæstio essentialis; sed communiter dicunt Theologi, esse non esse essentielles, sed tantum accidentales. His ergo relictis, videamus, si utraque impositio manuum, aut saltem postrema, sit materiæ essentialis.

Aliqui dicunt, apud Latinos Sacerdotium ordinari etiam per manuum impositionem; quæ ipsa traditio instrumentorum est quædam impositio manuum, cum in illo actu Episcopus extendat manus, & quodammodo eas imponat conjungendo manus suas, mediante calice & patena, manibus ordinandi.

Secl. 2. De Materia & Forma Ordinari. Concl. 4. 539

Hinc Doctor Seraphicus 4. dist. 24. p. 2. a. 1. q. 4 ad 1. Ad illud, inquit, quod obicitur de manuum impositione, quod non reperitur in omnibus, ratio iam dicta est: reperitur tamen aliquid simile, quia collatio alicuius instrumenti, in quo est pro- tensio manuum.

Sed contra; inde tantum sequitur, quod traditio instrumentorum sit aliquid simile impositioni manuum, sive impositio manuum improprie dicta. PP. autem & Concilia intelligenda sunt proprie, nisi aliquid obstat.

Neque tantum loquuntur de simplici impositione manuum, sed etiam de impositione manuum super caput ordinandi. Concil. Carthagin. 4. cap. 3. Presbyter cum ordinatur, Episcopo eum benedicente, & manum super caput eius tenente &c. Clem. Rom. lib. 8. Constit. cap. 16. sic ait: Cum Presbyterum ordinas Episcopo, impone ipse manum capiti Presbyteri. Innocentius primus Epist. 22. ad Episcopos Macedoniae 3. ibi: Cum nos dicamus, ab haereticis ordinatos vulneratum per illam manuum impositionem habere caput, ubi vulnus infixum est, medicina est adhibenda, ut possit recipere sanitatem &c.

Item Dionysius Areopagita de Ecclesiastica Hierarchia c. 5. ibi: Sacerdos utroque poplite ante altare flexo, in capite habet dexteram Pontificis. Et S. Augustinus lib. 5. de Bapt. contra Donat. cap. 20. Si ergo (inquit) ad hoc valet, quod dictum est in Evangelio, Deus peccatorem non audit, ut per peccatores Sacramenta non celebrentur, quomodo exaudit homicidam deprecantem, vel super aquam Baptismi, vel super oleum, vel super Eucharistiam, vel super capita eorum, quibus manus imponitur, quae omnia tamen & sunt, & valent, etiam per homicidas. Quis autem dixerit, Episcopum imponere manum capiti ordinati, dando illi calicem & patenam cum hostia & vino?

Quinimo Concilium Carthaginense quartum cap. 5. expressè distinguit impositionem manuum contra traditionem instrumenti, dicens: Subdiaconus quia manuum impositionem non accipit, patenam de Episcopi manu accipiat vacuam, & calicem vacuam. Similiter D. Bonaventura supra in corp. ibi: In Ordinibus sacris, quoniam datur ibi nobis potestas & excellens, fit manuum impositio, non tantum instrumenti traditio.

Itaque Scripturae & SS. Patres, quando docent, Sacerdotium conferri per manuum impositionem; similiterque Diaconatum, non possunt intelligi de impositione improprie dicta, sive de sola instrumentorum traditione.

Hinc communis sententia agnoscit postremam saltem impositionem manuum, cum illis verbis: Accipe Spiritum sanctum &c. agnoscit, inquam, esse materiam & formam essentialem. Vide Concl. 7. Sect. praeced. ubi diffusius de hac re egimus, nec aliquid occurrit hic addendum.

Sola restat difficultas; an etiam prima impositio manuum, quae fit sine ulla forma ver-

borum, sit materia essentialis. Affirmat Lugo de Sacramentis disp. 2. n. 98. dicens, Ecclesiam Latinam retinuisse priscum illum ritum, ab Apostolis introductum, ordinandi Sacerdotem per manuum impositionem; illam tamen materiam magis explicitam reddidisse, adjungendo traditionem panis & vini, ita ut ex manuum impositione, & traditione panis & vini, fiat una integra materia magis explicita cum forma, quae tunc profertur, explicante potestatem solam ad sacrificandum.

In qua utique sententia siquid constat, Sacerdotem, non solum quae iudex, sed etiam quatenus potissimè Sacerdos est, ordinari per manuum impositionem; nam Sacerdos est in ordine ad Sacrificium. Quare cum Patres & Concilia dicant, Sacerdotem ordinari & fieri per manuum impositionem, de Sacerdotio, ut Sacerdotio videntur debere intelligi, ita ut non possit admitti, prius aliquem esse verè & essentialiter Sacerdotem, quam ei manus imponatur. Quod tamen in opposita sententia admittendum est.

Sanè Ambros. in Epist. 1. ad Timot. cap. 4. clarè & disertè explicat, per manuum impositionem tribui Sacerdoti potestatem ad offerendum Sacrificium. Manus (inquit) impositiones verba sunt mystica, quibus confirmatur ad opus electus, accipiens auctoritatem, teste conscientia sua, ut audeat vice Domini Sacrificium Deo offerre.

Et Concilium Carthaginense quartum c. 3. expressè meminit prioris impositionis manuum. dicens: Presbyter cum ordinatur, Episcopo eum benedicente, & manum super caput eius tenente, etiam omnes Presbyteri, qui praesentes sunt, manus suas iuxta manum Episcopi super caput illius teneant.

Nec obstat, hanc impositionem manuum fieri absque prolacione formae, cum tamen materia debeat esse simul cum forma, quia non ita distat à formae prolacione, quae postea subsequitur, dum traditur calix, ut non censeantur habere propinquitatem moralem sufficientem; neque enim debet esse coexistentia physica, ut constat in Diaconis, quibus omnibus simul dicitur forma, & postea successivè tangunt librum.

Quare (inquit Lugo supra n. 99.) si ordinantur simul centum Diaconi, procul dubio esset magna distantia physica inter prolacionem formae & contactum libri respectu ultimi; sed tamen est sufficiens praesentia moralis, quia eadem actio moraliter continuatur absque interruptione morali.

Sic etiam postquam impositae sunt manus Sacerdotibus, usque ad illa verba: Accipe potestatem &c. eadem actio moralis continuatur; unguendo illos & preparando, ut magis congruè recipiant gratiam S. Spiritus. Postea verò explicatur magis materia, & apponitur alia pars eiusdem materiae simul cum forma: quare distantia illa quaecumque illa sit, non tam est inter materiam & formam, quam inter partem, & partem.

Y y 2 ma-

1. Impositio
Affirmat
Lugo

97.
Probatur ex
S. Ambros.

& Conc.
Carth. 4.

98.
Occurrit
objectioni.

Lugo

99.

94.
Intellectus
sine oppug-
natur.

Conc. Carth. 4.

Clemens
Rom.

Innoc. I.

S. Dionysius.

S. Augustinus.

95.
Carth. 4. ex-
pressè di-
stinguit in-
ter imposi-
tionem
manuum &
traditionem
instrumenti.
C. 5. ibi etiam
S. Bonavent.

Postrema
impositio
manuum est
essentialis.

96.
An etiam

Partes materiae non debent sibi invicem coexistere physice.

materiae, quas certe non oportet sibi invicem coexistere physice ut videmus in Sacramento Pœnitentiæ, in quo confessio & actus doloris longo plerumque temporis intervallo dissident: in Matrimonio autem consensus & verba unius conjugis, quanto tempore possent distare à consensu & verbis alterius?

Sufficit ergo moralis unio, quæ pensanda est ex natura & qualitate actionis: quare cum de creando Sacerdote agitur, tota illa actio, quibus ei insignia, vestes, instrumenta, & alia solemniter dantur, censetur esse una & eadem actio; sicut coronatio etiam Pontificis vel Regis, longo tempore protrahitur, & in plures actiones divisa, variisque solemnitatibus interrupta, eadem tamen actio moraliter reputatur. Ita Eminent.

100. Confirmatur sententia Lugonis ex Ordinatione Diaconi.

Et pro confirmatione adfert Ordinationem Diaconi, quæ fit per manuum impositionem, & per traditionem libri; ubi, inquit, negare non possumus, impositionem manuum pertinere ad materiam illius Ordinationis, saltem partialiter; tum, quia Patres, & Concilia, immo & Scriptura semper dicunt, Diaconum fieri per manuum impositionem; tum, quia quando Diaconum manus imponitur, dicuntur illa verba ab Episcopo: *Accipe Spiritum sanctum* &c. de quibus verbis Concilium Tridentinum sess. 23. can. 4. definit esse verba efficacia & causativa gratiæ, sic enim ait: *Si quis dixerit, per sacram Ordinationem non dari Spiritum sanctum, ac proinde frustra Episcopus dicit: Accipe Spiritum sanctum; anathema sit.* Quare non video, quomodo post hanc definitionem Tridentini aliqui opinentur, per illa verba non dari Spiritum sanctum, sed intelligi solum per modum cujusdam deprecationis.

Con. Trid.

Debemus igitur illis verbis, & actioni, quæ cum illis fit, tribuere aliquam efficacitatem, saltem partialem in ordine ad gratiam Sacramentalem: nemo autem dicit, minoris efficacitatis esse impositionem manuum super caput Sacerdotis, quàm super caput Diaconi; immo ex ipso externo ritu constat, esse aliquid majus, cum Diaconis solus Episcopus imponat unam manum; Sacerdotibus verò imponat singulis utramque manum, cui alii Presbyteri consentiunt, imponentes & ipsi manus super eosdem, quæ omnia ostendunt, aliquid magnum mysterium in illa manuum impositione contineri. Hucusque Lugo.

101. Obiectio.

Si autem objicias; quia non solum Episcopus, sed etiam alii Sacerdotes imponunt manus, ideo hæc impositio non est essentialis materia; cum materia debeat applicari ab eo, qui profert formam; ille autem est solus Episcopus.

Solvitur.

Respondetur: & ideo fortè sola impositio manuum Episcopalis est essentialis. Quid si enim nullus Sacerdos præter Episcopum adesset, num ideo Episcopus invalidè ordinaret? Non dubito, quin adhuc validè ordinaret.

Quamquam nec inde satis probetur, impositionem manuum Sacerdotalium non esse ma-

teriam essentialem; quia puto, quod etiam videret Ordinatio, tamen nec ipse Episcopus imponderet manus, est illa impositio foret materia essentialis: sicuti trina missio in Baptismo est materia essentialis, si præcedat formam, est unica sufficeret. Ergo similiter impositio manuum Episcopi, aut etiam aliorum Sacerdotum, possit esse materia essentialis, si præcedat formam: *Accipe potestatem* &c. tametsi absolute non foret necessaria.

Et ideo cap. Si Presbyter 2. de Sacramentis non iterandis, bene dicitur, impositionem manuum omniam cautè esse supplendam, non tamen Ordinationem iterandam, ibi: *Quod si omisum fuerit, non est aliquatenus iterandum (quod factum fuit, scilicet traditio calicis) sed statim tempore ad huiusmodi Ordines conferendas, tantum supplendum (putà impositionem manuum) quod per errorem extitit præmissum.*

Vel enim intelligitur prima impositio manuum, ut aliqui putant, eò quod statim subiungatur: *Suspensio autem manuum debet fieri, non oratio super caput effunditur ordinandi; & recipitur, Ordinationem non esse iterandam, quia valida fuit traditio calicis, & secunda impositio manuum; adeoque totum Sacramentum. Suppleri tamen debet impositio prima calicis, quia licet tunc non possit amplius esse Sacramentalis, defectu formæ; equidem habet adhuc rationem ceremoniæ sacræ satis notabilis, & antiquissimæ; & ideo Ecclesia voluit eam suppleri, ut supra diximus, quàmvis aliter ceremoniæ, v. g. impositio vestimentorum, & similes, non deberent suppleri.*

Vel intelligitur illud jus de secunda impositio manuum, ut alii volunt, qui hoc *suspensio*, legunt *ly Impositio*; neque sic, quod factum est, scilicet traditio calicis, iterandam debet, quia valor ejus non pendet ab hac impositio, ut supra dictum est; suppleri tamen debet impositio manuum omnia, ut potè partialis Sacramentum, per quod conferretur potestatem solvendi.

Omnibus ergo perlectis & scrutatis, existimo contra Vasquezium disp. 239. cap. 2. in primis aliquà probabilitate dici posse, primam manuum impositionem ad materiam essentialem Sacerdotii pertinere, cum per illam videatur conferri potestas sacrificandi; per illam, inquam, non solum, sed et conjunctam moraliter traditioni calicis & verbis correspondentibus. Immo hanc doctrinam probabilissimam vocat De castillo tract. 1. de Sacramentis disp. 1. n. 286.

Interim communior sententia postulat, ut dumtaxat impositionem agnoscat pro materia essentiali partiali, & in illa censet satis verba Scripturas, supra allegatas; quia potestas illa non est judicialia ad absolvendum peccata, est pars ejusdem Sacerdotii, ut proinde ratione hujus partis rectè dicatur, constitui & ordinari Sacerdotem etiam per impositionem manuum.

Sect. 2. De Materia & Forma Ordinat. Concl. 4. 541

Ambrosius verò vel minùs propriè sumpsit impositionem manuum pro traditione instrumentorum, vel fortè, pro illa prolotione verborum; siquidem ait: *Manùs impositiones verba sunt mystica*: vel non intellexit formalem ipsam Ordinationem, sed ceremoniam illam, quã significatur roboratio & confirmatio quãdam, ut ex auctoritate, quam in tota ea actione accipit, confidat & audeat Sacerdos Sacrificii ministerium exercere.

Similiter Concilium Carthaginense intellexit de præparatione quadam antecedenti ad formalem Ordinationem, non de ipsamet Ordinatione. Alioqui oporteret dicere, eam impositionem manuum, etiam ab aliis Presbyteris simul cum Episcopo, esse de substantia, quod nullatenus potest dici. Nec in reliquo discursu intendit Concilium illam præviam impositionem esse de Ordinationis substantia. Itã Aversa hic q. 2. sect. 8. vers. *Nec etiam*.

Sed meliùs respondetur: ut Ambrosius & Concilium Carthaginense locuti fuissent de formali Ordinatione, equidem de illo tempore, quo fiebat hæc Ordinatio absque traditione instrumentorum, per solam manuum impositionem, cum verbis correspondentibus, ut videtur colligi ex Ambrosio ibi: *Manùs impositiones verba sunt mystica*, id est, ut Aliqui explicant; cum verbis mysticis; & ex Concilio Carthaginensi ibi: *Presbyter cum ordinatur Episcopo eum benedicente*, scilicet verbaliter, seu verbis mysticis &c.

At verò hoc nostro tempore, postquam Ecclesia præscripsit traditionem calicis, quæ magis expressè significat potestatem sacramentalem, & abrogavit verba mystica in impositione manuum, minimè necessarium est, ut hæc impositio manuum sine verbis, sit & censetur esse materia essentialis, ex hypothesi, quòd Ecclesia possit in particulari determinare hanc vel illam actionem, juxta superiùs dicta.

Quantùm ad propinquitatem moralem illorum verborum: *Accipe potestatem* &c. si illa sufficit, ut impositio manuum sit materia essentialis, cur non etiam, ut unctio manuum, & aliæ ceremoniæ præcedentes, quæ minùs distant? Tametsi enim habeant verba sibi correspondentia, attamen quid obstat, ut etiam per ista: *Accipe potestatem*, determinentur ad significandam potestatem offerendi Sacrificium, sicuti determinatur impositio manuum?

Nonne Eminente. fatetur, totam illam actionem, quibus Sacerdoti insignia, vestes, instrumenta & alia solemniter dantur, esse unam & eandem moraliter actionem? Cur ergo non possit tota illa actio determinari ab illis verbis: *Accipe potestatem* &c. & per consequens cur tota non debeat censi materia essentialis?

Quod addit Lugo: Diaconis omnibus simul dicitur forma, & postea successivè tangunt librum, redarguitur ex Ponticali Romano Tit:

de Ordinatione Diaconi, ibi: *Postremò Pontifex accipit & tradit omnibus librum Evangeliorum, quem manu dexterã tangunt, dicens: Accipe potestatem legendi* &c. Si autem omnibus simul diceret, deberet dicere: *Accipite potestatem* &c. Et ut ita aliquando fuerit, & adhuc esset, tunc disparitatem do; quòd inter prolotionem formæ, & contactum libri respectu ultimi, non intercedant aliæ actiones, quæ non determinantur à forma, antea prolata, sicuti impræsentiarum intercedunt multæ actiones, quæ non determinantur à forma subsequente, vel si omnes determinentur, omnes erunt materia essentialis, quod est contra communem sententiam.

Ad confirmationem Lugonis respondetur; etiam post Concilium Tridentinum plures affirmare, impositionem manùs non esse materiam essentialem Diaconatus, ut supra vidimus. Et dato; quòd esset; disparitas, quòd hæc fiat cum prolotione verborum; illa autem sine verbis. Ut autem ex hoc non sit dignior Ordinatio Diaconi, quàm Sacerdotis, sufficit, quòd in Sacerdotio postrema impositio manuum, quæ fit cum mysticis verbis, conferat Spiritum sanctum.

Si dixeris; ante ultimam impositionem manuum Pontificale Romanum, ut supra diximus, sæpius eos appellat *Presbyteros*, & *Ordinatos Sacerdotes*; ergo hæc impositio impertinens est ad essentialem Ordinationem Sacerdotis; ergo non confert Spiritum sanctum.

Respondeo; Pontificale intelligendum esse de Ordinatione Sacerdotis quoad partem principalem (à qua hic sumitur denominatio) scilicet in ordine ad consecrationem seu Sacramentum, etsi adhuc complenda per potestatem absolventi; quæ etiam ipsis Apostolis, ut præcedenti Sect. Conclus. 7. ostendimus, fuit separatim post Resurrectionem tradita Ioan. 20. eadem planè formã verborum.

Hinc Episcopus ordinans, peractã hæc manuum impositione, statim explicat casulam, quàm quilibet ordinandus priùs habebat complicatam super humeros, & ea unumquemque induit, ut significet Sacerdotem utramque jam potestatem Sacerdotii, ac proinde integri Sacerdotium accepisse, quòd illucisque integrum non acceperat.

Si præterea objicias; in quibusdam Pontificalibus non præscribitur ista manuum impositio, cum his verbis: *Accipe Spiritum sanctum* &c. ut refert Angelus verb. Ordo. 1. n. 5. sicut nec in antiquo Ordine Romano tom. 8. Bibli. Patrum. Deinde testatur Herincx hic n. 39. se vidisse, quòd illa verba non habeantur in insigni & antiquo M. S. Ponticali, quod asseratur in Bibliotheca Collegii Lovaniensis Societatis Iesu: ergo non est credendum, illam impositionem cum prædictis verbis esse materiam & formam essentialem.

Respondet Herincx supra: standum potius est

104. Resp. ad D. Ambros.

Conc. Carthag.

105. Alii respondent.

106. Respondetur ad argumentum Lugonis de sumptu ex propinquitate moral.

107. Item ad confirmationem de Ordinatione Diaconi.

108. Obiectio.

Solutio.

109. Alia obiectio.

Angelus Herincx

Resp. Herincx.

est Pontificali Romano, quod probavit Ecclesia Romana omnium aliarum magistra. Sanè in Sacramentario Gregorii, edito per Hugonem Menardum, & quibusdam manuscriptis ab eo relatis, omittitur ipsa traditio calicis cum vino, & patenæ cum hostia, & forma correspondens. Deinde in præfato Codice M. S. post unctionem manuum cum verbis correspondentibus, dicantur teritiò jam *Ordinati*, priusquam eis sit applicatus calix & patena cum forma: *Accipe potestatem* &c. & tamen constat ex Florentino, hanc traditionem cum verbis esse materiam & formam. Facile autem potuit in similibus scriptis esse per errorem aliquid omisum: aut certe Ecclesia potuit olim determinasse aliam materiam & formam. Hactenus Herinex.

110.
Iudicium
Auctoris.

Ego autem miror, cum hæc res pendeat à determinatione Ecclesiæ, ut plerique docent, & Ecclesia sciat tot diversas sententias de materiis & formis Sacram. Ordinis; miror, inquam, non clariùs exprimere suam mentem seu determinationem, sicut commodè posset facere. Ceterum quamdiu Ecclesia id non facit, liberum manet unicuique, speculativè loquendo, hanc vel illam sententiam sequi; in praxi tamen amplectenda est illa, quæ minùs habet periculi, Sacramentum invalidè ministrandi. Nunquam ergo Episcopus omittet traditionem calicis, nunquam secundam impositionem manuum; cum absque illa non detur potestas sacrificandi, seu consecrandi, & sinè hac Sacerdos non accipiat potestatem absolvendi.

An sufficiat
calix vacuus
& patena
vacua?

Sed nunquid sufficiat calix vacuus & patena vacua? Solutio hujus quæstionis erit

CONCLUSIO V.

Ordinatio Sacerdotis, deficiente vino in calice porrecto, aut hostia in patena, est invalida.

111.
Probatur
pars negati-
va ex Flo-
rent. Pontif.
Rom. &
perpetua
praxi.

Probatur ex Florentino, assignante pro materia Presbyteratùs porrectionem calicis cum vino, & patenæ cum pane, nec est ulla ratio dicendi, vinum & panem tantùm assignari pro materia necessaria ex præcepto; immo potiùs de calice & patena id posset dici, quia illa vasa non sunt materia Sacrificii, sed panis & vinum; voluit autem Ecclesia significare potestatem sacrificandi per porrectionem materiæ Sacrificii: unde existimarem validam Ordinationem, quæ fieret per porrectionem panis immediatè sinè patena, & porrectionem vini sinè calice aut alio vase, si posset sic porrigi.

Fateor, Ecclesia poruisset determinare calicem vacuum, & patenam vacuum, volens per continens significare contentam materiam Sacrificii; sed quod potuit facere, fecisse; unde constat? Potiùs contrarium constat ex Floren-

tino, Pontificali Romano & perpetua praxi. Nec obstat; quòd Florentinum in illo Decreto ponat aliqua, quæ non videntur esse essentialia pro materia Sacramentorum, ut quando dicit, Sacramenti Extremæ unctionis materiam esse septem unctiones. Similiter quod Pontificale Romanum multa præscribit, & eadem perpetua praxis observet, quæ tamen solum sunt necessaria necessitate præcepti.

Hæc, inquam, non obstant; quia tunc aliud habemus urgens argumentum negandi necessitatem Sacramenti, ut in Extrema unctione auctoritatem Rit. Rom. quod dicit duas unctiones in feminis debere omitti, & sic de aliis; hic tamen tale argumentum non habemus, & ideo asserendum, Florentinum eo loco de materia necessaria necessitate Sacramenti, nullè locutum.

Cùmque æqualiter loquatur de pane & vino, videtur plerisque Theologis, Ordinatio alterè facta, sub conditione saltem repetenda, in eo, qui vellet actus ejus exercere, ne aliquis de eo exponat periculo semper invalidè consecrandi, & (quod gravius est) etiam invalidè absolvendi, cum gravissimo periculo salutis peccantium.

Ex quo patet, quare dixerim; *In eo, qui vellet actus ejus exercere*; nam si nolit eos exercere, sed manere ac si esset laicus, cessat omne periculum, tum invalidæ consecrationis, tum invalidæ absolutionis; cur ergo obligetur ad eam repetitionem?

Dixi etiam; *Plerisque Theologis*; quia Henricus lib. 10. c. 6. n. 1. sic aliter. Materiam illi, qui Sacerdotio initiatur, integra ex præcepto est traditio calicis cum vino, & patenæ cum hostia, quia & Sacrificium Missæ ex præcepto fit utraque specie; at traditio valis cum altera specierum videtur esse materia sufficiens, ita ut si id ex oblivione contingat non sit hic Ordo iterandus ex necessitate; nec enim divinis datur potestas in unam speciem, sed qui potest alteram, potest & utramque speciem consecrare. Ita Henricus, & ego, inquit, Diana part. 3. tract. 4. resol. 186.

Sed Diana sententiam suam mutavit part. 4. tract. 4. resol. 119. ibi: Sed ipse (Tascari) hic disp. 7. q. 2. dub. 4. n. 94.) & merito dicit, Sacramentum in tali calu esse nullum & invalidum. Ubi cum approbet sententiam Tascari, videtur recedere à sententia Henrici, quam supra approbaverat.

Et merito recedit, quia saltem probabilis est, hujusmodi Ordinationem non valere; in praxi autem quando de valore Sacramentorum agitur, non sufficit sequi sententiam speculativè probabilem, sed oportet sequi sententiam tutiorem, maxime in re tanti momenti, sicut est Ordinatio Sacerdotis, ex qua sequuntur tot Sacrelegia, si reverà Ordinatio fuerit invalida.